

LIETUVOS
SUAUGUSIŲJŲ
ŠVIETIMO
ASOCIACIJA

**REKOMENDACIJOS
SKAITMENINIO SUAUGUSIŲJŲ
MOKYMOSI
ORGANIZAVIMUI, PROGRAMŲ
RENGIMUI ir ĮGYVENDINIMUI**

Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacija

2024

REKOMENDACIJOS SKAITMENINIO SUAUGUSIŲJŲ MOKYMOSI ORGANIZAVIMUI, PROGRAMŲ RENGIMUI ir ĮGYVENDINIMUI

Įvadas

Pasaulinė COVID - 19 pandemija ir jos metu ilgai trukęs karantinas išmokė, kad nuotolinis, ar skaitmeninis bendravimas bei mokymasis gali būti vienintelė įmanoma priemonė išlikti visuomenės, bendruomenės dalimi ir toliau tobulėti. Tokiomis sąlygomis tai buvo bene vienintelė galima priemonė, o sugrįžus įprastoms gyvenimo sąlygoms supratome, kad skaitmeninis mokymasis gali praplėsti ir pajvairinti visiems įprasto mokymosi auditorijose galimybes.

Skaitmeninis (nuotolinis, mišrus, hibridinis) mokymas/is plačiąja prasme yra daugiau nei kontaktinio mokymo/si perkėlimas į internetinę erdvę, daugiau nei mokomosios medžiagos skaitmeninimas ir pateikimas elektroniniu būdu. Atverdamas plačias galimybes skaitmeninis mokymas/is kelia ir tam tikrus iššūkius. Organizuojant visapusišką skaitmeninį mokymą/si reikia pergalvoti daug dalykų pradedant technologine baze, turimas ryšio priemones, bet taip pat ir asmeninius mokymų organizatorių bei vedėjų ir besimokančiųjų gebėjimus, socialinius procesus (bendravimą, kūrybiškumą, keitimąsi nuomonėmis ir pan.).

Taigi organizuojant formalųjį ir neformalųjį suaugusiųjų mokymą/si organizacijos ir įstaigos - mokymo paslaugų suaugusiems teikėjos - turi ir netgi privalo plėtoti visas jų veiklos sritis: programų kūrimą, mokymosi aplinką, mokymo/si nuostatas, žmogiškųjų ir materialinių išteklių valdymą, lyderystės ir personalo kompetencijų tobulinimą, finansavimą ir administravimą.

Į šias Rekomendacijas sudėjome mobilumuose įgytą ir iš jų grįžus apmąstytą patirtį tikėdami, kad pasidalijimo su kolegomis niekada nebūna perdaug. Tačiau mūsų Rekomendacijos nepretenduoja į pavyzdinį skaitmeninio mokymosi organizavimo ir įgyvendinimo žemėlapi. Kviečiame mūsų patirtį jungti su skaitančių šį dokumentą patirtimi.

Suaugusiųjų švietimo ir mokymo organizacijoms ir įstaigoms

Į skaitmeninį (nuotolinį, mišrų ar hibridinį) mokymąsi žvelkite kaip į socialinį procesą, pačią organizaciją/įstaigą – kaip vietinę (miesto, miestelio, gyvenvietės) skaitmeninio švietėjiško darbo organizatorę.

Kurkite mokymosi platformas vietiniams žmonėms ir burkite bendruomenę, suteikite erdvę mokymosi iniciatyvoms, kurkite palankią mokymosi aplinką skaitmeniniam mokymuisi, išbandykite programų dizainą, kursų programas, mokymų temas ir formatus įtraukdami bendruomenės narius.

Plėtokite skaitmeninius tinklus su kitais vietiniais suaugusiųjų švietimo ir mokymosi teikėjais (pvz., bibliotekomis, muziejais, teatrais, klubais, įmonėmis, kitomis kultūros ir švietimo organizacijomis). Palaikykite bendradarbiavimą skaitmeninėmis technologijomis ir skaitmeniniais komunikacijos kanalais.

Kurkite socialiai atsakingą skaitmeninę aplinką, padedančią geriau ir greičiau (per trumpesnę laiką) tenkinti individualius mokymosi poreikius. Įtraukite į skaitmeninę aplinką mišraus mokymosi seminarus, mokymąsi tarp kolegų (peer learning), savarankiškai organizuojamą mokymąsi, mikro mokymąsi, MOOC.

Naudokite skaitmenines mokymosi platformas suasmenintoms mokymosi aplinkoms ir turiniui kurti. Tai leis jums plėsti pasiūlos spektrą ir į mokymąsi įtraukti nuo mokymosi atitolusias tikslines grupes.

Derinkite skaitmeninę aplinką su fizine aplinka. Apsvarstykite, kaip galėtumėte iš naujo apibrėžti jūsų fizinę mokymosi aplinką pritaikant ją skaitmeninei mokymosi aplinkai. Mokymai derinant nuotolinio mokymosi elementus ir kontaktinį mokymąsi yra pranašesni nei vien tik nuotolinis mokymas.

Suteikite galimybę skaitmeninių įgūdžių įgyti visoms gyventojų grupėms, kad būtų sustiprintas socialinis dalyvavimas, mažinama skaitmeninė atskirtis ir atsilikimas nuo skaitmeninių pokyčių tiek profesiniame, tiek asmeniniame gyvenime.

Naudokite savo veikloje Europos Komisijos sukurtą skaitmeninių įgūdžių orientacinę sistemą „DigComp“ („[Digital Competence Framework for Citizens](#)“, , skirtą padėti ugdyti asmenų

skaitmenines kompetencijas asmeniškai ir profesionaliai visais skaitmeninimo aspektais (patikimas duomenų tvarkymas, galimybė bendradarbiauti skaitmeninėmis technologijomis, kūrybiškas kalbų kūrimas, skaitmeninio turinio, saugios skaitmeninės aplinkos tvarkymas, techninių problemų sprendimas ir t.t.) ir specialią mokymo įstaigoms pritaikytą versiją [DigCompEdu](#)

Įsivertinkite pasirengimą dirbti nuotoliniu, mišriu ir/ar hibridiniu būdu: technologines galimybes, turimas skaitmenines priemones, mokytojų kompetenciją, besimokančiųjų amžių ir jų aplinkos socialinę ekonominę padėtį.

Formuokite jūsų organizacijos/įstaigos mokymosi ir darbuotojų kompetencijų tobulinimo kultūrą, nes iššūkiai, kuriuos kelia skaitmeninis mokymas/is, reikalauja organizacinių ir pedagoginių pokyčių, naujų požiūrių į lyderystę ir personalo tobulinimą. Todėl visiems švietimo organizacijų ir įstaigų specialistams (vadovams/darbuotojams/mokymų vedėjams) turi būti ugdomos specifinės kompetencijos.

Rūpinkitės efektyviais sprendimais, kurie greitai atspindėtų technologinę pažangą jūsų organizacijos/įstaigos įrenginiuose (šviesolaidžiai, WiFi, įranga, programinė įranga, platformos, turinys, kambariai). Palaikykite ryšius su finansus skiriančiomis įstaigomis (ministerija, savivaldybėmis), informuokite jas apie jūsų technologijų situaciją ir poreikius jai pagerinti.

Švietimo ir mokymo organizacijų/įstaigų vadovams

Naudokite nuotolinio mokymosi aplinkas, kurios užtikrins ne tik skaitmeninio ugdymo turinio pasiekiamumą, bet ir bendravimą bei bendradarbiavimą mokymosi metu realiuoju (sinchroniniu) ir/ar nerealiuoju (asinchroniniu) laiku, pvz. MOODLE, EDMODO, ZOOM ir kt..

Organizacijoje/įstaigoje naudokite vieną pasirinktą mokymosi programą. Taip bus lengviau paruošti mokytojus ir mokinius, apmokyti juos, kaip naudoti pasirinktą programą bei spręsti technines ar mokymosi problemas.

Įsivertinkite, ar visi besimokantieji gali turėti prieigą prie pasirinktos programinės ar skaitmeninės įrangos mokymuisi ir susitarkite dėl galimų šios problemos sprendimo būdų, pvz.,

bent jau užtikrinkite, kad bet kokią skaitmeninę mokymosi veiklą būtų galima atlikti naudojant išmanųjį telefoną.

Paskelbkite kontaktinę informaciją, kaip mokytojai ir mokiniai galėtų kreiptis į skaitmeninių technologijų administratorių dėl techninės pagalbos.

Skirkite mokytoją/dėstytoją/mokymų vedėją facilituoti nuotolinio mokymosi veikloms. Mokymasis facilituojant yra efektyvesnis nei grynai savarankiška besimokančiųjų mokymosi veikla. Taip pat galite sukurti veiklas, kuriose mokiniai dirbtų kartu mažose grupėse, tai irgi duoda geresnių rezultatų nei vien tik savarankiškas darbas.

Mokymo personalui

Susipažinkite su savo kaip mokymų vedėjo atsakomybėmis. Mokytojas/mokymų vedėjas/facilitatorius skiria mokymosi užduotis, teikia teorinę ir kitą mokymuisi reikalingą medžiagą ar informaciją, numato kada ir koku būdu mokinys gali paprašyti mokytojo pagalbos ir paaiškinimų, kiek mokiniai turės skirti laiko užduotims atlikti, kaip reguliuojamas jų krūvis, kaip suteikiamas grįžtamasis ryšys ir fiksuojami į(si)vertinimai.

Mokymo/si programų rengimas

Rengdami nuotolinio mokymosi programą nepamirškite metodų ir galimybių įvairovės ir pagalvokite, kokius metodus, atsižvelgdami į temą bei norimą pasiekti tikslą, naudosite.

Neapsiribokite paskaitomis, pasitelkite metodus įtraukiančius besimokančiųjų auditoriją į veiklą.

Pasirinkite įrankius, kurie leistų demonstruoti interaktyvius pranešimus, video įrašus, balso įrašymo funkcijas, žinių patikrinimą su laiko žymomis, rengti bendrus dokumentus, organizuoti apklausas duotuoju laiku bei grįžtamajam ryšiui gauti, leistų interaktyviai bendrauti mokymuose.

Pasirinkę konkretų skaitmeninį įrankį mokymuose, apibrėžkite jo naudojimo tikslą, sukurkite atitinkamą užduoties turinį pagal temą ir parenkite 10 – 15 minučių trukmės praktinę veiklą.

Pasirinkdami tam tikrą skaitmeninę priemonę mokymams, apmąstykite ir atsakykite į klausimus: koku tikslu, kada, kurioje mokymų dalyje ją naudosite; kokius įgūdžius ji padės lavinti.

Pasiūlykite kuo įvairesnę veiklą – užtikrinsite visapusišką skaitmeninių įgūdžių tobulinimą bei lankstumą, labiau pritaikysite mokymą/si individualiems besimokančiojo poreikiams.

Apgalvokite, kokią veiklą kokiems tikslams ir besimokančiųjų poreikiams naudosite, kaip derinsite įvairias veiklas tarpusavyje:

- *Demonstracinė veikla* galima programos apžvalgai bei sąvokoms mokytis, tinkama informavimui apie pokyčius.
- *Praktinės veiklos*, tokios kaip modelio kūrimas, projekto rašymas leidžia pritaikyti įgytas žinias.
- *Sinchroninis ir asinchroninis darbas*, lavinantis gebėjimus dirbti mažose grupėse duotuoju laiku ir planuoti jų atlikimą kitu metu.
- *Dalyvavimas forumuose ir virtualiuose seminaruose* skatina bendradarbiavimą ir gebėjimą įsitraukti naudojant skaitmenines priemones.
- *Dokumentavimas ar dokumentų rengimas*, ataskaitų rašymas gali padėti pasirengti darbinei veiklai.
- *Savarankiškas mokymasis* leidžia formuoti savam mokymosi stiliui, atsiranda galimybė mokytis savo tempu ir gilintis į patraukliausią sritį.

Reguliariai peržiūrėkite skaitmeninio mokymosi programą, atnaujinkite ją, papildykite naujais metodais, šaltiniais ar priemonėmis.

Mokymo/si būdų parinkimas

Venkite tokio mokymo būdo, kaip iš anksto nufilmuotų vaizdo pamokų, kuriose kalbanti galva aiškina mokymosi medžiagą, vėliau apklausia besimokančiuosius. Mokymosi internetu įrodymai rodo, kad šie elementai nėra efektyvus mokymo būdas.

Ieškokite mokymo būdų, skatinančių besimokantįjį mąstyti, ieškoti sprendimų problemoms, kurias jie analizuoja.

Kur įmanoma, įtraukite mokinius į sinchroninę, o ne asinchroninę veiklą. Sudarykite besimokantiesiems galimybes reguliariai susitikti pokalbių platformoje/pokalbių lange. Jame jūs užduosite klausimus mokymosi tema (nagrinėta asinchroniniu būdu, pvz., iš vadovėlio), besimokantieji rašys atsakymus, ten pat jūs teiksite grįžtamąjį ryšį. Mokymasis per pokalbių/susirašinėjimo platformą nėra kažkas ypatinga, tačiau padeda išlaikyti besimokančiųjų dėmesį ilgesnį laiką.

Atsižvelkite, kad jūsų besimokantieji dirbs nuotoliniu būdu, jūsų tiesioginė pagalba bus ribota, todėl naudokite paprastas užduotis, kurioms atlikti mokiniams nereikia mokiniams ieškoti sudėtingų instrukcijų. Paprastos užduotys taip pat yra galimybė mokytis.

Išbandykite *Apverstos klasės* ir *Projektinio mokymosi* modelius. *Apverstos klasės* metodo esmė - besimokantieji išstudijuoja mokymosi medžiagą prieš nuotolinį užsiėmimą, o užsiėmimas naudojamas neaiškumams ir abejonėms aptarti, problemų sprendimo pratimams, grupinėms diskusijoms, viktorinoms ir kt. *Projektinis mokymasis* (PM) yra mokymo metodas, ugdantis mokinių kūrybiškumą, kritinį mąstymą, bendradarbiavimo ir bendravimo įgūdžius. PM metu besimokantieji dirba prie projekto, pagrįsto realiomis problemomis ar iššūkiais, atsako už sprendimo radimą ar produkto kūrimą.

Ieškokite mokymo būdų, kurie įtrauktų visų mokymosi stilių mokinius (vizualikus, akustikus, kinestetus ir skaitytojus/rašytojus). Teigiama, kad nuotolinis mokymas labiausiai tinka vizualinį, akustinį ir rašymo/skaitymo mokymosi stilių turintiems žmonėms, nes jie mėgsta mokytis patys ramioje aplinkoje ir naudodami raštu pateikiamą mokymosi medžiagą. Būtina pagalvoti apie kinestetinį mokymosi stilių turinčius mokinius.

Organizuokite vaizdo konferencijas konsultacijoms teikti, mokymams organizuoti ir kt., vedami mokymus nuotoliniu būdu, įrašykite juos ir tokiu būdu kurkite turinį, papildydami jį skaitmeniniais ištekliais.

Sukurkite aplinką (pvz., uždara grupę), kurioje visi būtų kviečiami dalintis patirtimi, kreiptis į IKT koordinatorius.

Pasirengimas mišriam mokymuis/i

Apgalvokite, kaip sujungsite mišraus mokymosi etapus. Tai reiškia, kad planuodami mokymo kursą būtina gerai apmąstyti atskirų elementų seką, t.y., kaip sudėliosite veiklą klasėje ir internetinėje platformoje: ar veiklą klasėje kaitaliosite su internetiniais etapais; ar dirbsite paraleliai klasėje ir internetinėje erdvėje.

Pateikite informaciją mokiniams: mokymosi programoje įrašykite visą pagrindinę informaciją apie mišraus mokymosi kursą ir pirmajame užsiėmime paaiškinkite mišraus mokymosi būdą besimokantiesiems: kodėl naudojate tokį būdą, jo privalumus.

Skaitmeniniai įrankiai

Susipažinkite su ekrano įrašymo ir lengvo vaizdo įrašų redaktoriaus su muzika „Screencast-O-Matic“ (<https://screencast-o-matic.com/>) programėle. Ji lengvai integruojama į „Moodle“,

„Google Classroom“, „Google Drive“ ir kt., tinka mišriajam mokymuisi, ir mokymo(si) technologijai „Apversta klasė, suteikia galimybę įtraukti mokinius į vaizdo pokalbius.

Informacijai rasti pasitelkite QR nuskaitymo metodą (<https://www.qr-code-generator.com> ir <https://me-qr.com/>), pvz., įterpkite interneto svetainės nuorodą ar tekstą, priklijuokite QR kodus įvairiose vietose ir kvieskite besimokančiuosius nuskaityti QR kodą ir rasti informaciją.

Išbandykite „Nearpod“ platformą (<https://nearpod.com/>), kuri leidžia derinti interaktyvias pamokas, vaizdo įrašus ir sužaidybimo elementus.

Naudokite skaitmeninius įrankius, kuriuos suteikia internetinės svetainės <https://kahoot.com/>, <https://www.mentimeter.com/>, <https://quizlet.com/>, <https://edpuzzle.com/>,

<https://www.canva.com>

Mokymo medžiagos rengimas

Apgalvokite mokymosi medžiagos formatą. Mokymo medžiaga gali būti popierinė, tačiau praktinės užduotys ar namų darbai turėtų būti pateikti skaitmeninėse aplinkose su nuorodomis, (pvz., „Padlet“, „Google“ dokumentai ir kt.), kad mokiniams nereikėtų dokumentų spausdinti (ne visi turi spausdintuvus, netvaru). Sudarykite sąlygas atsispausdinti medžiagą mokymo įstaigoje, jeigu ją būtina spausdinti.

Grįžtamojo ryšio teikimas

Teikite grįžtamąjį ryšį besimokantiesiems, tai padės palaikyti jų mokymosi motyvaciją. Atsiliepimai padeda mokiniams geriau įvertinti savo žinias, įgūdžius ir pažangą, pritaikyti savo mokymosi elgseną ir keisti tolimesnį mokymosi procesą. Dėl šios priežasties grįžtamasis ryšys turėtų būti visų pagrindinių veiklų, atliekamų internetinių etapų metu, t. y. užduočių, pratybų ir savęs vertinimo testų, dalis.

Pagalvokite, kokių formatu norėtumėte pateikti grįžtamąjį ryšį - raštu, žodžiu ar automatiniu būdu. Mokymosi gairių teikimas bendroms besimokančiųjų grupėms yra mažiau sėkmingas nei atskiram asmeniui. Tai nereiškia, kad mokytojai turi dirbti tik su atskirais mokiniais, tačiau rekomendacijos ir grįžtamasis ryšys, jei įmanoma, turėtų būti nukreiptas į atskirus mokinius.

Naudokite mokymų apibendrinimui „Jamboard“ skaitmeninę lentą (<https://jamboard.google.com>) arba skaitmeninę priemonę „Padlet“ (<https://padlet.com/>).

Rekomendacijos sukurtos naudojant „Erasmus+“ mobilumų projektų Nr. 2021-1-LT01-KA121-ADU-000005959 ir Nr. 2022-1-LT01-KA121-ADU-000056873 mokymo kursų ir darbo stebėjimo vizitų patirtį.

Projektus 2021 - 2024 m. įgyvendino Lietuvos suaugusiųjų švietimo asociacijos, akredituotos Konsorciūmų mobilumų organizacijos, koordinuojamas Konsorciūmas

Projektai yra finansuojami Europos Sąjungos lėšomis. Tačiau išreiškiamas požiūris ar nuomonė yra tik autoriaus (-ių) ir nebūtinai atspindi Europos Sąjungos ar Europos švietimo ir kultūros vykdomosios įstaigos (EACEA) požiūrį ar nuomonę. Nei Europos Sąjunga, nei EACEA negali būti laikoma už juos atsakinga.

**Bendrai finansuojama
Europos Sąjungos**